

**Edukacijsko razvojni program
“KONSTELACIJE PREMA HELLINGERU”**

Diplomski rad

**Ja, biti mala!
Moje konstelacijsko krstarenje**

(osobno iskustvo kroz edukativni proces sistemskih konstelacija)

**Voditeljica programa:
Alemka Dauskardt**

**Edukant:
Ivana Krišto**

Svibanj 2026. Vitez, Bosna i Hercegovina

Uvod

Postoji trenutak u životu kada prestanemo tražiti objašnjenja i počnemo tražiti svoje mjesto. Ovaj rad nastao je upravo iz tog trenutka.

Naslov „*Ja, biti mala*“ ne govori o umanjivanju sebe, niti o povratku u djetinjstvo. Govori o pristajanju. O svjesnom činu odrasle osobe koja prepoznaje da *red* prethodi snazi, a mjesto prethodi slobodi. U konstelacijskom smislu, biti mala znači prestati nositi ono što nam ne pripada i vratiti se u vlastiti život.

Podnaslov „*Moje konstelacijsko krstarenje*“ nije slučajan izbor. More je za mene istina. U njemu istovremeno osjećam snagu i strah, ljepotu i silu, predaju i budnost. More je za mene prostor gdje težinu mijenjam veličinom i ne traži da ga se razumije, nego da mu se pristupi s poštovanjem. Isto vrijedi i za obiteljske konstelacije.

Rad s obiteljskim konstelacijama, prema učenju Berta Hellingera, za mene nije bio linearno učenje metode, već putovanje. Krstarenje kroz vlastite unutarnje krajolike, kroz obiteljske lojalnosti, zaplete i tišine koje nisu bile moje, ali su živjele kroz mene. Na tom putu, sve češće se pokazivalo isto: snaga dolazi tek kada odustanemo od uloge koja nam ne pripada.

Pisati ovaj završni rad znači stati na palubu vlastitog iskustva. Ne kao netko tko zna unaprijed, nego kao netko tko je spreman gledati. Ovo nije teorijski prikaz metode, nego osobno svjedočanstvo procesa u kojem sam, korak po korak, učila biti mala – kako bih napokon mogla biti svoja. To je jedna od najuzbudljivijih ruta plovidbe.

„Kao da sam došla kući.“ prvi dio

Ta rečenica nije bila pripremljena. Nije bila planirana. I nije tražila da bude izgovorena. Izašla je sama, u trenutku kada nisam imala namjeru posebno se predstavljati. Bilo nas je mnogo, prostor je bio pun ljudi i priča, a ja sam htjela ostati tiho, sa strane. No kako su se drugi javljali, u meni se počelo događati nešto snažno, gotovo neobjašnjivo. Energija koja je rasla, uzbuđenje koje nije imalo razlog, osjećaj koji se više nije mogao zadržati u tijelu. Kad sam se javila, ta rečenica je već bila tu. Suze su krenule same.

Tek kasnije sam razumjela da taj trenutak nije govorio o meni osobno, nego o mjestu. O mjestu koje sam prepoznala i koje je prepoznalo mene. U konstelacijskom jeziku, to je trenutak kada nešto sjedne u *red*, iako se red još ne može imenovati.

Na tom mjestu počinje i ovaj rad i moja edukacija.

Sistemske konstelacije, kako ih je postavio Bert Hellinger, ne ulaze u život kroz razum. One se najprije pojave kao osjećaj – kao tiho znanje da je nešto istinito, iako još nema riječi. Prije nego što sam mogla govoriti o hijerarhiji, poretku ljubavi ili pripadnosti, moje tijelo je već znalo kako izgleda kada si na svom mjestu. I kako izgleda kada nisi.

Kroz vlastito iskustvo i kasnije kroz rad s drugima, počela sam uočavati obrasce koji se ponavljaju. Djeca koja stoje iznad roditelja. Veliki koji nose sudbine malih. Ljubav koja teče, ali u pogrešnom smjeru. I uvijek ista cijena – umor, zbunjenost, težina, osjećaj da život traži previše.

U tim trenucima teorija nije dolazila kao objašnjenje, nego kao potvrda onoga što se već pokazalo u Polju. *Redovi ljubavi* nisu bili koncept, nego iskustvo olakšanja kada se netko vrati na svoje mjesto. Hijerarhija nije bila struktura moći, nego mir koji nastaje kada svatko stoji tamo gdje pripada. Pripadnost se nije dokazivala riječima – ona se osjećala kao duboko „da“ životu, takvom kakav jest.

Moje konstelacijsko krstarenje odvijalo se upravo tako: kroz susrete, kroz scene koje su se same otvarale, kroz male luke u kojima bih nakratko pristala, prepoznala nešto važno, iskrcala teret koji sam nosila, uzela ono što je bilo za mene i nastavila dalje. Svaka od tih luka nosila je svoju priču, ali ih je povezivalo isto more – ono koje ne pita jesmo li spremni, nego traži da budemo prisutni.

U tom smislu, teorijski okvir ovog rada ne stoji odvojeno od iskustva. On iz njega izrasta. Pojmovi koji slijede nisu uvedeni da bi objasnili život, nego da bi ga preciznije gledali. Sve što će biti imenovano, već je prethodno bilo doživljeno.

Jer tek kada sam pristala biti mala, mogla sam osjetiti *snagu reda*.
I tek kada sam se vratila kući, mogla sam krenuti dalje.

„Kada veliko dijete postane veliko za sve“ drugi dio

Danas, kada gledam unazad na svoj život ne mogu reći da u njemu nije bilo ljubavi. Bilo je – puno. Dugo sam vjerovala da ljubav znači **nositi**. Nositi odgovornost. Nositi druge. Nositi njihove emocije, njihove terete, njihove potrebe, njihove tišine, njihove slabosti.

Što je veći **samar**, više sam vjerovala da vrijedim (**samar** je tovarno sedlo za prijevoz teških tereta po nepristupačnim terenima – baš prigodna definicija)

Ali nije to počelo jučer. Nije počelo ni onda kada sam prvi put čula za obiteljske konstelacije. Počelo je mnogo ranije, toliko rano da dugo nisam ni znala da postoji drugačiji način života.

Prije nekih dvanaest ili trinaest godina prvi put sam čula izraz „obiteljske konstelacije“. Jedna poznanica me pozvala na radionicu. Nisam otišla.

Ne zato što sam znala što odbijam, nego zato što nisam mogla podnijeti samu riječ **obitelj**. Ta riječ je u meni izazivala sve osim mira. Bijes. Ljutnju. Tugu. Agresiju. Zamjeranje. Jedan karusel emocija od kojeg sam bježala godinama. Danas mogu reći da tada nisam odbijala konstelacije. Odbijala sam bol.

Umjesto toga, krenula sam drugim putevima. NLP, coaching, terapije, hipnoze, razni alati i metode razvoja, ne samo kao pomoć nego i kroz edukaciju za iste. Tražila sam odgovore, tražila smisao, tražila sebe. I dugo sam vjerovala da se život može razumjeti ako dovoljno naučiš, dovoljno radiš na sebi ili dovoljno duboko kopaš po svojim ranama.

Velika prekretnica dogodila se kroz regresoterapiju. Tada sam prvi put osjetila mir koji nisam morala zaslužiti. Kao da se nešto u meni konačno smirilo i sjelo na svoje mjesto. *Kao da sam promijenila krv u svom tijelu*. Počela sam osjećati život drugačije. Kao da sam se okrenula za devedeset stepeni i krenula nekim drugim pravcem. Taj mir nosim u sebi i danas.

Ali zanimljivo je da ni tada još nisam pustila konstelacije blizu sebe iako su stalno sa mnom flertovale. Kao da sam mogla prihvatiti sve osim pogleda prema vlastitoj obitelji i mjestu iz kojeg dolazim. Dopuštala sam sebi da razumijem konstelacije „glavom“, da pročitam, naučim i shvatim koncept, ali ne i da ih zaista pustim u svoje srce. A onda je život, kao i uvijek, našao svoj put.

Na jednoj šamanskoj radionici, koja je nosila naziv „Unutarnje dijete“, prvi put sam zaista sreća malu Ivanu. Zanimljivo je da sam prije toga godinama slušala o unutarnjem djetetu kroz razne metode i tehnike. Pisala pisma, pokušavala razgovore, radila vježbe koje su drugi opisivali kao mjesto gdje stvarno nastaje promjena, gdje se iscjeljuje. Kod mene nije išlo. Kao da tog djeteta nije bilo. Nisam ga mogla pronaći jer ga se gotovo nisam ni sjećala. Ostavljena i zaboravljena.

A onda sam je ugledala – mala Ivana.

Tačno tamo gdje sam je ostavila. Tačno onakvu kakvu sam je ostavila.

Do nje me doveo **vuk**, moja sveta životinja, koja u mom životu nosi posebnu simboliku. I prvi put nisam pokušavala nešto popraviti, analizirati ni razumjeti. Samo sam prišla toj maloj djevojčici i zagrlila je. Zagrljaj je bio poklon-igračka koju sam joj ponijela.

Danas mislim da je to bio prvi pravi trenutak u kojem sam počela učiti što znači biti mala.

Jer do tada sam bila sve osim toga.

U poslovnom svijetu bila sam ona koja mora biti najbolja. Naučila sam da priznanje dolazi samo ako si prva, najbolja, najjača, najuspješnija, najpouzdanija. Ako sve držiš pod kontrolom. Ako je svaki rezultat „wow“. Ako se nekome dopadneš dovoljno da te pohvali, prizna i potapše po ramenu. Nisam tada znala da cijelo vrijeme zapravo tražim nešto mnogo temeljnije — da me neko vidi i kaže: „Dobro je što postojiš.“

Taj isti obrazac živjela sam i u svojoj obitelji.

Roditeljima sam postala oslonac, iako su bili živi, zdravi i sposobni ljudi. Financijski sam ih podržavala, nosila njihove terete i preuzimala odgovornost koja nikada nije bila moja. Mlađim sestrama sam bila druga majka, a ponekad i otac, iako su oboje roditelja bili živi. Nakon očeve smrti majci sam postala sve — i muž i staratelj i roditelj. Danas jasno vidim koliko su tada mjesta u sistemu bila zamijenjena i koliko je poredak ljubavi bio narušen. Dijete je stajalo gore, a roditelji dole. Ja sam bila velika, oni su bili mali.

No tada nisam znala drugačije. Mislila sam da je ljubav - to - da nosiš. Da spašavaš. Da izdržiš. Da budeš jaka. Da se brineš za sve. I naravno da je ispod svega toga rastao bijes. Bila sam ljuta na majku. Vidjela sam je kao manipulatora, kao žrtvu, kao nekoga ko me iskorištava. Osjećala sam se odbačeno, nevoljeno i nevidljivo. Nikada nisam čula riječi koje sam najviše trebala: „Volim te.“ „Ponosna sam na tebe.“

Ono što nisam dobila, nisam znala ni dati. Našu ljubav smo pokazivali kroz sukob, šutnju i grubost, nepoštovanje. Ono što sam davala to sam i dobila – autoimunu bolest i kilograme.

Danas prema toj ženi koja sam tada bila ne osjećam osudu. Osjećam tugu i nježnost. Zagrlila bih je i rekla joj ono što nikada nije čula: „Svaka tebi čast. Ponosna sam na tebe.“ Jer ona zaista nije znala drugačije.

Isto sam živjela i u ljubavi.

Birala sam partnere kojima treba pomoć, vođenje, podrška, spašavanje. U vezama sam često bila više muškarac nego žena. Upravljala sam, nosila, organizirala, gurala odnos naprijed, a onda se umarala i odlazila. Željela sam da me vole zbog mene, ali nikada nisam pokazala sebe do kraja. Nisam znala biti ranjiva. Nisam znala primati ljubav. Nisam znala biti mala.

Jedan muškarac ipak je ostao posebna priča mog života. Veže nas gotovo dvadeset godina susreta i rastanaka, dolazaka i odlazaka. Kroz njega sam prvi put osjetila šta znači biti žena. Osjetila sam nježnost, pažnju, strast, onu čistu dječaćku ljubav koja ne traži objašnjenje. Ipak, čak ni tu nisam znala ostati bez svojih obrazaca. I dalje sam nosila, upravljala i pokušavala spasiti ono što se možda moglo samo voljeti. Niti sam vidjela, niti sam umjela.

Tek mnogo kasnije počela sam razumijevati koliko sam bila zapletena – možda je zapetljana bolja riječ. Na jednom modulu sam zapisala rečenicu: „Bila sam djevojčica u tijelu žene koja nije odrasla da ima partnera, a istovremeno je majka svojoj majci.“ Ta rečenica možda najbolje opisuje stanje u kojem sam živjela godinama.

Iz današnje perspektive jasno vidim da u mom životu mnogo toga nije bilo u skladu sa sistemskim zakonitostima. Ljubav je postojala, ali *red* nije. Pripadnost je postojala, ali mjesta nisu bila svoja. Hijerarhija je bila narušena jer sam kao dijete preuzela uloge koje nisu pripadale meni. I što sam više pokušavala pomoći, više sam se udaljavala od sebe.

Nisam tada znala da čovjek može voljeti svoju obitelj, a da ne nosi njihov život na svojim leđima. Nisam znala da dijete ne mora postati veliko da bi zaslužilo mjesto. Nisam znala da je nekad najveća snaga upravo u tome da pristaneš biti mali. A upravo će me tome, korak po korak, naučiti konstelacije.

Učiteljica treći dio

Kroz cijeli svoj život uvijek sam tražila najbolje učitelje. Još od sporta, raznih sekcija, edukacija, poslova, privatnih akademija i kurseva koje sam prolazila, imala sam neku svoju unutarnju potrebu da pronađem izvornost.

Ako sam nešto učila, htjela sam učiti od onih koji to zaista žive. Nisam tražila savršenstvo, iako sam tada mislila da tražim baš to – najbolje, što god to značilo.

Danas mislim da sam zapravo tražila prisutnost. Nekoga tko iza znanja ima iskustvo, iza riječi mir, a iza rada život. Tako je bilo i kada sam počela istraživati konstelacije. Posmatrala sam konstelatorsku scenu, koliko sam mogla i znala. Čitala, gledala, slušala, istraživala. I jedno ime se stalno izdvajalo: Alemka Dauskardt

Nekada čovjek ne zna objasniti zašto ga nešto privuče. Jednostavno osjeti. Tako je bilo i ovdje. Kasnije, tokom edukacije, dogodio se jedan trenutak koji mi je ostao duboko urezan. Radili smo online modul preko zooma. Konstelacija je trajala otprilike šesnaest minuta. Sve zapisujem kao pravi štreber pa tako sam gledala i na vrijeme. U radu su bile dvije ili tri osobe i za cijelo to vrijeme niko nije progovorio ni riječ. Sve se događalo kroz pokrete. Kroz pogled. Kroz tišinu. Kroz nešto što se nije objašnjavalo, a ipak se jasno vidjelo. Na kraju je Alemka izgovorila samo jednu kratku podržavajuću rečenicu za jednog reprezentanta. I to je bilo sve.

Ja sam ostala potpuno zatečena.

Ne zbog dramatike. Ne zbog spektakla. Nego upravo zbog jednostavnosti. Sjedila sam ispred ekrana i mislila: „Ovo je apstrakcija iz prvog reda.“

Bila sam oduševljena. Preplavljena. I negdje duboko u sebi znala sam da gledam nekoga ko ne radi iz potrebe da impresionira, nego iz mjesta iskustva i povjerenja u ono što se pokazuje. Tek kasnije sam počela razumijevati zašto me to toliko dotaklo.

Cijeli život sam živjela kroz snagu, kontrolu, objašnjenja, popravljanje i potrebu da nešto uradim kako bi bilo bolje. A onda sjedim i gledam ženu koja gotovo ništa ne radi — a vidi sve. Tu sam prvi put stvarno razumjela jednu važnu stvar:

Konstelator nije onaj koji zna. Konstelator je onaj koji vidi.

I možda još važnije: nije u Polju svojom snagom, nego svojom prisutnošću.

Što manje ega, to više mjesta za ono što želi biti viđeno.

To me razoružalo. Jer sam cijeli život mislila da vrijedim onda kada: znam više, mogu više, nosim više, popravljam više, spašavam više. A ovdje prvi put gledam nešto sasvim drugo. Mir. Jedan drugačiji mir.

Pročitala sam da pravi učitelj ne pokušava stvoriti sljedbenike - slažem se s tim. Ne traži da ostaneš vezan za njega. Ne hrani svoju važnost kroz učenike. Pravi učitelj vraća čovjeka njemu samom. Njegovom putu. Njegovim roditeljima. Njegovoj sudbini.

I možda je upravo zato hijerarhija između učitelja i učenika toliko važna. Ne da bi neko bio iznad, a neko ispod. Nego da bi poredak bio miran.

U mom životu to je bilo posebno važno, jer sam često stajala na mjestima koja nisu bila moja. Bila velika gdje sam trebala biti mala. Vodila gdje nisam trebala voditi. Nosila gdje nisam trebala nositi. A ovdje sam prvi put mogla samo sjediti i učiti. Bez dokazivanja. Bez potrebe da budem važna. Bez potrebe da odmah znam. I to nije bilo malo.

Bert Hellinger je govorio:

„Onaj tko želi pomoći, često smeta. Onaj tko služi, pomaže.“

Danas te riječi razumijem drugačije nego prije. Konstelator ne spašava. Ne popravlja. Ne vodi iz ega. On stoji pred životom dovoljno ponizno da može reći: „Ja ne znam.“

I upravo tada možda vidi najviše.

Kroz ovu edukaciju nisam učila samo konstelacije. Učila sam šta znači biti učenik. A to je, barem za mene, značilo pristati da postoji neko ko je neko vrijeme ispred mene i od koga mogu učiti bez borbe, bez takmičenja i bez potrebe da budem jednaka prije vremena.

Ovo je još jedno mjesto, gdje se desio još jedan uvid i pomogao odabir naslova:

„Ja, biti mala.“

Zato danas osjećam iskrenu zahvalnost prema svojoj učiteljici. Hvala, Alemka, na prisutnosti. Na jednostavnosti. Na tome što ste svojim radom pokazali da se najvažnije stvari često vide upravo onda kada ima najmanje riječi. Učitelj vodi samo do praga, dalje svatko mora ići sam.

Majka, Oprost i Mirni centar četvrti dio

Postoji jedan trenutak u životu kada čovjek više ne može živjeti na isti način, čak i kada bi htio. Ne zato što je pročitao dovoljno knjiga. Ne zato što je završio edukaciju. Nego zato što je nešto u njemu vidjelo istinu koju više ne može „ne vidjeti“. Kod mene su ti trenuci dolazili polako. Kroz konstelacije. Kroz pokrete duše. Kroz rečenice koje su ostajale u meni dugo nakon završetka rada. Danas znam da promjena nije došla naglo. Nije to bio jedan veliki trenutak prosvjetljenja. Bilo je to polagano spuštanje na svoje mjesto.

Majka

Jedna od prvih velikih promjena dogodila se na modulu gdje smo, prije same konstelacije, imali meditaciju o majci (modul očevi i majke). Trebali smo zamisliti sebe u majčinom zagrljaju, na njenim grudima, u njenoj blizini - toplini. Za mene je to bilo nemoguće. Nisam mogla osjetiti tu sliku. Nisam je mogla zamisliti. Ili bolje rečeno sviju mogu vidjeti u njenom zagrljaju osim sebe. I upravo to je bilo moje prvo konstelacijsko pitanje.

Tokom rada otvorio se život moje majke. Rat. Njena porodica. Njeni preci. Sudbine koje su hodale prije nje. Dotakli smo se čak i Drugog svjetskog rata i svega što je ostalo živjeti kroz generacije poslije njega. A onda je došla jedna rečenica: „Rat je moja majka.“ Kada je ta rečenica izgovorena, nešto je u meni prvi put utihnulo. Kao da se pogled pomjerio.

Moja majka više nije bila samo žena koja nije znala zagrliti, dati ili pokazati ljubav na način na koji sam ja trebala. Prvi put sam vidjela nešto drugo: ženu koju je oblikovala sudbina. Ženu koju je oblikovao rat. Ženu koja možda ni sama nije znala kako zagrliti život, a kamoli dijete. To nije bilo opravdavanje. To je bilo gledanje stvarnosti i onog što jeste. Upravo tu je nešto u meni počelo omekšavati. Manje optuživanja. Manje potrebe da sudim. Više razumijevanja za ono što je bilo veće od svih nas.

Kasnije se majka pojavila u još jednoj konstelaciji – onoj s pitanjem o partneru. Ali ovaj put nisam vidjela rat. Vidjela sam ženu. Vidjela sam svoju majku zaljublvenu. Vidjela sam njenu ljubav prije mog oca. Njenu nježnost. Senzualnost i ženskost. Njeno srce. Njenu mladost. I po prvi put sam osjetila iskrenu radost zbog nje. Ne zamjeranje. Ne ljubomoru. Ne pitanje zašto meni nešto nije dato. Samo radost što je moja majka nekada bila voljena žena. To je bio veliki preokret u meni. Dijete često roditelja vidi samo kroz ono što je dobilo ili nije dobilo od njega. A ja sam prvi put počela gledati svoju majku kao čovjeka. Kao ženu koja je imala svoje ljubavi, svoje gubitke, svoje nemoguće izbore i svoju sudbinu.

Moja draga Majka i dalje ima ista uvjerenja, iste obrasce ponašanja, iste dinamike i zamjerke - samo ja više nisam ista. To je jedna od najvažnijih promjena koje su mi konstelacije donijele. Ne da promijenim majku. Nego da promijenim mjesto iz kojeg ju gledam.

Dugo sam živjela po principu: ili sve ili ništa. Ili ljubav ili odlazak. Ili snaga ili slabost. Mislila sam da je sve između crnog i bijelog samo neka sivost za nedovoljno hrabre ljude. Danas znam da život nije crno-bijel. I da između postoji čitav spektar nijansi. Možda mi zato danas i Oswaldov krug boja ima više smisla nego nekada.

Jedna od najvažnijih rečenica koju danas nosim u sebi jeste:

„Staviti majku u srce jedna je od najvažnijih zadaća svakog čovjeka.“

Tek tada dijete može postati malo. A kada postane malo, prvi put može zaista odrasti.

Oprost

Još jedan veliki unutarnji pomak dogodio se tokom rada sa turskim kolegama, na konstelacijama smo došli do teme oprosta.

Prije samog rada imali smo meditaciju u kojoj smo trebali zamisliti ljude kojima trebamo - želimo oprostiti. One koji su nas povrijedili, ostavili, iskoristili, zlostavljali ili nam nanijeli bol. Tačno sam vidjela njihova lica i zapisala imena. Jednog po jednog.

I sada se mogu nasmijati sebi i zabludi u kojoj sam tada bila, misleći da će oprost izgledati tako da ja velikodušno nekome nešto otpustim i time se oslobodim.

Koliko sam samo malo znala o sistemskim zakonitostima. Jer ono što je uslijedilo bila je jedna od najvećih lekcija koje sam dobila kroz konstelacije.

Sve što je trebalo izgovoriti bila je jedna rečenica:

„Ja sam ista kao ti.“

Ta rečenica me potpuno zaustavila – ispraznila.

Cijeli život pokušavamo biti drugačiji od onih koji su nas povrijedili. Bolji. Ispravniji. Pravedniji. Manje ranjeni. Manje krivi. A onda odjednom dođe trenutak kada čovjek vidi:

i ja pripadam istoj ljudskoj priči. I ja mogu povrijediti. I ja mogu biti slijepa. I ja mogu ostaviti. I ja mogu nositi iste obrasce koje osuđujem kod drugih. I upravo tu sam prvi put osjetila nešto što bih danas nazvala mirom. Mir za mene ima potpuno novu definiciju.

Postala sam mala. Ne ponižena. Ne manje vrijedna. Nego jednaka. Prazna, a ispunjena. Tiha, a mirna. Kao da je prestala potreba za unutarnjim ratom. Tada sam vjerojatno prvi put istinski odrasla. U četrdeset šestoj godini života.

Mirni centar

Dugo sam mislila da konstelator mora nešto posebno znati, savladati ili kontrolirati da bi mogao „voditi“ konstelacije. Sjećam se sebe nakon prvog modula kako se pitam:

„Hoću li ja ikada naučiti sve ove metode?“

Sada se toj rečenici mogu nasmijati sa mnogo nježnosti prema sebi. Konstelacije nisu prostor u kojem čovjek nešto „savladava“. Upravo suprotno. Što manje pokušavaš upravljati, više možeš vidjeti.

Kada sam prvi put ušla u konstelacijsko polje kao konstelator i držala prostor za nečiji proces, osjetila sam nešto što se teško može objasniti riječima. Kao da postoji jedan mirni centar iz kojeg se sve pokazuje samo. Mjesto bez forsiranja. Bez želje da spašavam. Bez potrebe da budem dobra. Bez potrebe da riješim problem. Bez osude. Bez stava šta je ispravno, a šta pogrešno. Bez potrebe da znam što trebam učiniti. Samo prisutnost. Slušati i prepoznati impuls koji dolazi iz Polja – i to je sve.

Vjerujem da je upravo taj mirni centar jedno od najvažnijih mjesta u radu konstelatora. Do njega ne dolazimo samo učenjem metodologije. Iako je znanje važno. Do njega dolazimo onda kada sistemske zakonitosti počnemo živjeti u vlastitom životu. Kada prestanemo biti veliki i sveznalice.

Moj put do tog mjesta stane u dvije rečenice:

„Ja, biti mala.“

„Ja sam ista kao ti.“

Te rečenice me vraćaju u neutralnost. U mir. U poštovanje prema Polju i prema životu koji će uvijek pokazati ono što treba biti viđeno. Prije rada često se u sebi poklonim svojim precima. I upravo tada osjetim kako me život polako vraća na moje mjesto.

Bert Hellinger je rekao:

“What is greatest in human beings is what makes them equal to everybody else.”

Ono što je najveće u nama upravo je ono što nas čini jednakima svima drugima.

Tek sada imam mnogo više razumijevanja za tu rečenicu nego prije. Ne jednak kroz znanje, nego kroz iskustvo. Biti konstelator ne znači biti iznad drugih. Ne znači znati više. Ne znači voditi život. Biti konstelator prije svega znači imati dovoljno poniznosti da stojiš pred životom i kažeš: „Ja ne znam. Ali gledam.“

Umjesto zaključka

Umorna sam od toga da budem velika.

Od toga da sve razumijem, sve nosim, sve popravljam i da uvijek znam kuda treba ploviti. More me naučilo drugačije. Na moru čovjek brzo shvati da ne upravlja svime. Možeš znati čitati karte, možeš imati iskustvo, možeš misliti da znaš gdje ideš — ali kad dođu veliki valovi, ostane samo jedno pitanje: znaš li ostati miran?

Moje konstelacijsko krstarenje nije me dovelo do savršenih odgovora. Davelo me do nečeg mnogo tišeg. Do mjesta s kojeg mogu pogledati život i reći: „Da. I ovo pripada.“ Pripada i ljubav. I rat. I majka. I otac. I ono što smo dobili. I ono što nikada nismo. Pripadaju i naši pogrešni pokušaji ljubavi, sva mjesta na kojima smo bili veliki umjesto mali, sva spašavanja, svi odlasci, sve tuge i sva traženja.

Dugo sam plovila kao da moram sama vući brod kroz oluju. A onda sam polako počela razumijevati: ne traži more od čovjeka da bude jači od njega. Traži samo poštovanje.

Danas neke Oliverove riječi diraju sasvim drugačije nego prije. Ne kao pjesma o nekome drugome, nego kao priča o čovjeku bez pripadanja:

„Sad sam bez tebe ka brod bez mora, jidro bez vitra, kapetan bez broda...“

Bez svog mjesta čovjek zaista postane tako nekako izgubljen. Plovi, a ne stiže. Nosi, a nema mir. Voli, a ne zna primiti ljubav. A ja više ne želim živjeti tako.

Čini mi se da je najveći mir kada čovjek prestane ratovati sa životom. Kada prestane tražiti da prošlost bude drugačija. Kada prestane popravljati svoje roditelje. Kada se pokloni onome što je bilo i uzme život onakav kakav je došao do njega. Upravo je to ono „Ja, biti mala.“ Ne mala iz nemoći. Nego mala pred nečim većim od sebe. Pred životom. Pred morem. Pred sudbinom. Pred ljubavlju.

Nekako osjećam da prvi put ne stojim protiv života. Nego u njemu. Bez potrebe da budem važna. Bez potrebe da sve znam. Bez potrebe da veslam na silu. Samo prisutna.